OPEN UP

RESPECT, GENDER EN SEKSUELE DIVERSITEIT OP SCHOOL

Deze factsheet bevat belangrijke bronnen en handvatten om gesprekken over gender en seksuele diversiteit in de klas te voeren. De informatie is verzameld uit het OpenUp-project, een samenwerking tussen Kikid, Sexmatters en Rutgers.

Handreiking sekse, gender & seksuele diversiteit
Deze handreiking helpt leerkrachten om seksuele diversiteit bespreekbaar te maken. Er staan praktische tips in over hoe je dit kunt doen om een sociaal veilige omgeving voor alle leerlingen te creëren.

GA NAAR DE HANDREIKING

ESCAPE METHODE

STAPPENPLAN VOOR RESPECTVOLLE GESPREKKEN

De ESCAPE-methode is een gesprekstechniek die helpt om verbindende gesprekken te voeren, ook bij meningsverschillen.💡 Belangrijk: Het gaat bij ESCAPE niet om het veranderen van meningen, maar om verbinding maken en begrip creëren.

E **Erken de mening van de ander**
Laat de leerling weten dat je hun mening hoort en respecteert, ook al ben je het er niet mee eens.

S **Sta stil bij de emotie achter de mening**
Probeer te begrijpen wat de leerling voelt en waarom deze mening voor hen belangrijk is.

C **Creëer ruimte voor vragen**
Stel open, nieuwsgierige vragen om het gesprek verder te verdiepen. Geen oordelende vragen.

A **Antwoord met feiten of perspectieven (zonder aanval)**
Deel je eigen perspectief of feiten, maar vraag eerst toestemming voordat je een mening of advies deelt: 'Mag ik je vertellen hoe ik het zie/wat ik ervan vind?'

P **Probeer overeenkomsten te vinden**
Zoek naar gedeelde waarden of een gemeenschappelijke basis waarop je kunt voortbouwen.

E **Evalueer het gesprek**
Sluit af door te vragen: 'Wat vond je van dit gesprek?' Dit versterkt de verbinding en geeft ruimte voor reflectie.

KIKID sexmatters Rutgers

LSD IN PLAATS VAN OMA

DOEN: LSD

Luisteren – Actief luisteren (verbaal & non-verbaal)

Samenvatten – Vat samen wat je hoort zonder aannames

Doorvragen – Stel open vragen (Wat, Wie, Hoe)

VERMIJDEN: OMA

Oordelen – Vermijd oordelende uitspraken

Meningen – Deel je mening alleen op uitnodiging

Adviezen – Geef advies alleen als erom gevraagd wordt

PRAKTISCHE TIPS VOOR DE KLAS

Welke concrete handvatten kunnen je als docent helpen bij het voeren van gesprekken over seksualiteit, gender en identiteit?

TIPS VOOR GESPREKKEN OVER SEKSUALITEIT

- **Bereid jongeren voor op wat komen gaat**
  Geef informatie die hen helpt voorbereiden op de fase die binnenkort komt. Zo voorkom je dat ze onvoorbereid tegen zaken aanlopen.
- **Onderschat jongeren niet**
  Vaak zijn jongeren al meer met onderwerpen bezig dan ze in de klas bespreken. Offline én online komen ze al jong dingen tegen.
- **Geef jongeren de regie**
  Laat jongeren hun grenzen aangeven in hoe zij het willen bespreken. Dwing niets af en geef ze inhoudelijk de regie over hun eigen verhaal.
- **Zorg voor goede doorverwijzingen**
  Jongeren moeten weten waar ze naartoe kunnen voor onderwerpen die ze niet met jou of in de klas willen bespreken. Zie de lijst met doorverwijsorganisaties verderop in deze factsheet.

TIPS VOOR GESPREKKEN OVER GENDER EN IDENTITEIT

- **Sluit aan bij de leefwereld van jongeren**
  Neem jongeren mee vanuit hun eigen ervaring. Gender is niet alleen een 'queer-kwestie' – het is voor iedereen relevant. Zo vind je verzachting rondom het thema.
- **Durf je ambitie los te laten**
  Sluit aan bij het tempo van de groep. Niet elke groep is op hetzelfde moment klaar voor dezelfde gesprekken.
- **Maak er een structureel onderdeel van**
  Doe dit niet alleen op Paarse Vrijdag, maar laat het het hele jaar door terugkomen. Zo maak je echt impact.
- **Maak duidelijke afspraken over respect**
  Verschillende meningen mogen er zijn, maar maak afspraken over respectvol gedrag en begrens dat consequent – in de klas én daarbuiten. Draag het uit als school.
- **Waak voor je eigen vooroordelen**
  Vooral als het gaat om jongeren met een andere geloofsovertuiging of culturele achtergrond. Jouw aannames kunnen leiden tot vooroordelen en het gesprek in de weg staan.

KIKID sexmatters Rutgers

WEBSITES EN PLATFORMS

Kikid – Trainingen en educatieve programma's voor scholen

Sexmatters – Gastlessen en workshops over seksualiteit en gender

Rutgers – Het onafhankelijke expertisecentrum seksualiteit

Sterrenstof – Online leerplatform met directe lessen voor in de klas

DOORVERWIJSORGANISATIES

Het is belangrijk dat leerlingen weten waar ze terecht kunnen voor vragen of ondersteuning. Hieronder vind je organisaties waar je leerlingen naartoe kunt doorverwijzen. Een overzicht van nuttige websites is ook te vinden op de webpagina 'Hulpwebsites' van Sexmatters.

VOOR JONGEREN

Genderpraatjes - Jongerenlijn voor steun en vragen over gender
Iedereen is anders – Hulp voor jongeren bij de ontdekking van sekse, gender en seksuele oriëntatie
Jong&Out – Online community voor LHBTI+ jongeren tot 18 jaar
Pubergids.nl – Website voor kinderen vanaf 10 jaar over puberteit en LHBTI+
Seggsy - Alles over seksualiteit
Sense.info - Voor al je vragen over seks
Wipsite - De nieuwe vorm van seksuele voorlichting

VOOR PROFESSIONALS EN OUDERS

Gendi.nl – Inspiratie en materialen voor gender- en seksuele diversiteit in het onderwijs
Loket Gezond Leven – Informatie over doorlopende leerlijnen voor relationele en seksuele vorming
Stichting School & Veiligheid – Tips en materialen over respectvol omgaan met seksualiteit en seksuele diversiteit

SPECIFIEKE INFORMATIE EN BELANGENORGANISATIES

COC Nederland – Community- en belangenorganisatie voor LHBTI+ mensen
Transgenderinfo.nl – Informatie over transgender en genderdiversiteit
Transvisie – Organisatie voor transgender personen, informeert ouders en kinderen